ארבע ארבע וארבע הרי שמונה שמונה

ושמונה הרי שש עשרה וכן בסיני וכן בערבות

מואב שנא' יאלה דברי הברית אשר צוה ה'

את משה וגו' וכתיב יושמרתם את דברי

הברית הזאת וגו' נמצא מ"ח בריתות על כל

מצוה ומצוה ר"ש מוציא הר גריזים והר עיבל

ומכנים אהל מועד שבמדבר ובפלוגתא דהני

תנאי דתניא רבי ישמעאל אומר 6כללות

נאמרו בסיני ופרטות באחל מועד ר' עקיבא

אומר כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו

באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב סואין

לך כל דבר מצוה ומצוה שכתובה בתורה

שלא נכרתו עליה ארבעים ושמנה בריתות

ר' שמעון בן יהודה איש כפר עכו אמר

משום רבי שמעון אין לך מצוה ומצוה

שכתובה בתורה שלא נכרתו עליה ארבעים

ושמנה בריתות של שש מאות אלף ושלשת

אלפים וחמש מאות וחמשים אמר רבי לדברי

רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכו שאמר

משום רבי שמעון אין לך כל מצוה ומצוה

שבתורה שלא נכרתו עליה ארבעים ושמנה

בריתות של שש מאות אלף ושלשת אלפים

וחמש מאות וחמשים נמצא לכל אחד ואחד

מישראל שש מאות אלף ושלשת אלפים

וחמש מאות וחמשים מאי בינייהו אמר רב

משרשיא ערבא וערבא דערבא איכא

בינייהו דרש רבי יהודה בן נחמני מתורגמניה

דרבי שמעון בן לקיש כל הפרשה כולה לא

נאמרה אלא בנואף ונואפת יארור האיש

אשר יעשה פסל ומסכה וגו' בארור סגי ליה

אלא זה הבא על הערוה והוליד בן והלך לבין

עובדי כוכבים ועבד עבודת כוכבים ארורין

אביו ואמו של זה שכך גרמו לו ת"ר ⁴ונתת

את הברכה על הר גריזים ואת הקללה וגו'

מה תלמוד לומר אם ללמד שתהא ברכה

על הר גריזים וקללה על הר עיבל הרי

כבר נאמר אלה יעמדו לברך את העם

על הר גריזים וכתיב יואלה יעמדו על

הקללה בהר עיבל אלא להקרים ברכה לקללה יכול יהיו כל הברכות קודמות

לקללות תלמוד לומר ברכה וקללה ברכה

אחת קורמת לקללה ואין כל הברכות

קודמות לקללות ולהקיש ברכה לקללה

לומר לך מה קללה בלוים אף ברכה בלוים

ומה קללה בקול רם אף ברכה בקול רם ומה קללה בלשון הקודש אף ברכה בלה"ק ומה קללה בכלל ופרט אף ברכה בכלל ופרט

ומה לללה אלו ואלו עונין ואומרים אמן אף

ברכה אלו ואלו עונין ואומרים אמן: ברכה ברכת כהנים כיצד מאבונה

שמנאפת. מקלל אביו ואמו הבא על אשת איש מולול באביו ובאמו שגידלו גידולין רעים בביתם. משגה עור מפתה אשת איש שהיא סומא בדבר ואינה יודעת עונשו כמוהו. משיג גבול רעהו בא על אשתו הרי הוא השיג גבול. מכה רעהו בסתר גורם לו בלחש סתריו שתמות בבדיקת מים המרים.

בלשון הקודש. כדילפינן קול קול ממשהח: בותבר' הכי גרסינן במתני׳ ברכם כהנים כילד (כו') במדינה אומה אוחה שלש ברכום. שמפסיקין הכהנים בין פסוק לפסוק ועולין הליבור אמן: במקדש ברכה אחם. לפי שאין עולין אמן במקדש ואין לריך כאן שום הפסק והכי מפרש בגמרא⁶:

ככתבו

ל) חגיגה ו. זכחים קטו:,ב) [תוספתה פ"ח ע"ש],

ג) ממיד פ"ו מ"ב. ד) רש"ל.

ה) ולעיל טו:ו. ו) ולעיל לג.ו.

ז) [לקמן מ:], ק) נ״א הב״ד

שלמטה. רש"א, ט) קע"ג רצוא ריצואות וה׳ אלפים

ריבואות ות"ת ריבואות ועוד

שלשים ריבואות וחמשים

אלפים וה' אלפים ומאמים

בש א מיי׳ פי״ד מהלי תפלה הלי ג סמג עשיו ג טוש"ע א"ח סי

ב מיי שם הלכה י:

תוספות שאנץ . אלא זה הבא על הערוה

אשת איש והוליד ממזר ומתוך בושתו שאסור לבא הולד לביז העמים ועובד טרודה רוכבים. וארורים ומסכה וכז דורש כלם כל ומסכוו וכן ... ב _ אחת לפי פשטה אותן של עריות כגון שוכב עם . חותנתו ואשת אכיו ועם עם כל בהמה זו אשת איש בא על אשת איש מזלזל למעשה רעים. משגה עור ל מפתה אשת רעהו שהיא העונש כמוהו. משיג גבול רעהו בא על אשת רעהו הרי הוא מסיג גבול רעהו שנאסרה אשתו לו. מכה רעהו בסתר ל) לוקח שוחד להרוג נפש להיות עוקבת אחר המנאף ולפתות לו אשת איש וגורם לו מיתה. אשת איש דגרום לו פרוח. מטה משפט גר יתום פ״ה איני יודע לדרשו. ורבינו שמשוז מקוצי מפרש זה ממנה בן ממזר ומתוך שבנו ממזר הולד לדור בעיר אחרת בארץ מרחק באשר ימצא. ונמצא שהוא גר ויתום שהוא כגר שאין . לו אר שזה שהולידו איוו מודה שהוא בנו וגם אמו אלמנה שנאסרה על בעלה ויושבת עגונה כאלמנות

א) צ"ל מכה רעהו בסתר גורם לו בלחש סתריו שתמות בבדיקת מים המרים לוקח שוחד להכות נפש לוקח שוחד להיות עוהב אחר המנאף וכו'.

ר"ש אומר אין לך כל דבר ודבר מן התורה שאין כרות עליה מקע"ו בריתות שתים עשרה בברוך ולא ידענא אמאי י"ב

> הרי מ״ח בריתות ללמוד וללמד לשמור ולעשות הרי קל"ב בריתות וכן בהר סיני וכן בערבות מואב הרי תקע"ו :בריתות

ונשתלשו בערכות מואב. וא"ת מאי אינטריך

למימר שלישי דערבות מואב והא לא איירי ר' ישמעאל בערבות מואב כלל יש לומר משום סיפה נהט לה דבעי למימר אין לך כל דבר מצוה ומצוה: רבי שמעון כן יהודה אומר. ירושלמי עד כדון דברים

שנכללו ונפרטו דברים שנכללו ולא נפרטו [אמר ליה] כן אמר ר' יוחנן משום ר' ישמעאל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עלמו ילא אלא ללמד על הכלל כולו יצא אמר לו לא בדבר אחד דילמא בשני דברים בתמיה והכא בשני דברים אנן קיימין אמר ר' תנחומא מכיוו דכתיב בסוף אמן כמו שכולו דבר אחד כתיב אשר לא יקים את דברי התורה וכי יש תורה נופלת רבי שמעון בן אליקים אומר זה החזן שהוא עומד רבי שמעון בן חלפתא אמר זה ים הבית שלמטה דאמר רב הונא בר יהודה בשם שמואל דעל הדבר הזה קרע יאשיהו ואמר עלי להקים ר' אחא בשם ר' תנחום בר' חיים למד ולימד שמר ועשה והיתה סיפקו בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור ר' ירמיה בשם רבי חיים בר' אבא לא למד ולא לימד לא שמר ולא עשה ולא היתה סיפקו בידו להחזיק והחזיק הרי זה בכלל ברוך דאמר רבי חנא א"ר ירמיה עתיד הקב״ה לעשות לל לבעלי מלות בצילו של בעלי תורה שנא' (קהלת ז) כי בצל החכמה בצל הכסף ואומר עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג): אמר רב משרשיא ערבא וערבא דערבא. כמדומה דהכי

בעי למימר דלר"ש בן יהודה קבל עליו כל אחד מישראל לתרי"ג מצות ש הצ"ח ריבוא ריבואות וח' אלפים ריבוחות ותי"ג ריבוחות ושבע חלפים ומאתים בריתות לשש מאות אלף ושלשת חלפים וחמשים וחמש מחות בשביל ערבותן אם יעברו עליהן ולרבי אליבא דרבי שמעון ששים ריבוא פעמים ושלשת אלפים ותקנ״ה פעמים חשבון זה בריתות קיבלו עליהן: ברבה אחת קודמת לקללה.

ירושלמי יכול משהיו אומרים ברכות היו אומרים קללות תלמוד לומר הברכה והקללה קללה באחת וברכה באחת:

ונאמר אומר אותה שלש ברכות יובמקדש ברכה אחת יבמקדש אומר את השם

רבי שמעון מוציא הר גריזים. הכי מסיים לה בירושלמי וכן היה ארגעים ושמנה בריסות. לכל אחד מישראל שש עשרה תלחא זימני מ״ח הוי: מוליא הר גריזים. לפי שלא אמר יהושע עליהן כל התורה אלא מלות שבפרשה: ומכנים אהל מועד. שלאחר שהוקם המשכן ושמא ברית כנגד כל שבט ושבט וו"ב בארור י"ב בכלל וי"ב בפרט - נדבר הקב"ה עם משה בישוב ולמדו כל החורה כדכתיב וידבר הי

אליו מאהל מועד לאמר (ויקרא א): כללות נחמרו בסיני. בסתם נחמרה תורה בסיני ולא נתפרשה לו כגון בסיני נאמר (שמות כ) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך ולא פירש מתן דמים כילד הקטרת אימורים והפשט ונתוח וכליל של עולה ובספר ויקרא באהל מועד פירשה: ונשתלשו בערבות מוחב. מפי משה לישרחל. ת"ק סבירא ליה כר' ישמעאל הלכך הר סיני ואהל מועד חדא היא ור שמעון ס"ל כר"ע הלכך תרי נינהו: ר"ש ברבי יהודה אומר ארבעים ושמנה בריחות. לכל אחד של שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים כמנין שהיו די (בסיני) ובמדברן שכל אחד נעשה ערב על כל אחיו. ה"ג בתוספתא (פ"ח ע"ש) א"ר לדברי ר"ש בן יהודה אין לנו כל מצוה ומצוה שלא נכרתו עליה מ״ח בריתות של שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים ויש בכל אחת שש מאות אלף ושלשת אלפים חמש מאות וחמשים: מאי בינייהו. מאי מוסיף רבי ובמאי פליגי: אמר רב משרשים ערבה וערבה דערבה. אם נעשה כל אחד ערב על ערבותו של חבירו או לא. רבי שמעון בן יהודה סבר לא נעשה כל אחד ערב על חבירו אלא שישמרו את המצות נמצא כל אחד ואחד ערב על מ״ח בריתות של כל אחד ואחד אבל לא נעשה כל אחד ואחד ערב על ערבות של חבירו אלא על חובתו של חבירו. ואתא רבי למימר לדברי ר׳ שמעון שבא למנות את בריתות הערבות יש לו למנות ארבעים ושמנה בריתות של ששים ריבוא לכל אחד ובכל אחד האלה יש ששים ריבוא שכולם נתערבו זה בזה על חובותם ועל ערבותם נמצא כל אחד מקבל עליו ערבות של ששים ריבוא בשביל חובות של חבירו וכל אחד מששים ריבוא הללו קבל עליו בריתות ששים ריבוא בשביל ערבות שנתערבו אחיו על חביריהם וזה קבל עליו אף ערבות של ערבים: כל הפרשה. של הר גריזים לא נאמרה אלא בנואף ונואפת: בארור סגי ליה. בתמיה כופר בעיקר הוא וסגי ליה בארור: אלא זה הבא על הערוה. אשת איש והוליד ממזר ומתוך

בושתו שאסור לבא בקהל ואינו מולא

אשה הוא הולך לבין העובדי כוכבים

ועובד עבודת כוכבים ארורים אלה

שעשאוהו לעבוד פסל ומסכה. וכן דורש

את כולן כל אחת לפי פשטה. אותו של

עריות כגון שוכב עם חותנתו ואשת אביו ועם אחותו כולם באשת איש

ולמיקם בתרי ארורי. שוכב עם כל בהמה

אשת איש שעשתה מעשה בהמהף

תורה אור השלם 1. אַלֶּה דִבְרִי הַבְּרִית אֲשֶׁר צְוָה יְיָ אֶת משָׁה לְבֶּרֶת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִלְּבָד הַבְּרִת אֲשֶׁר כְּרַת אִתְּם בחרב: בְּחוֵב. ובוים כוויסט 2. וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דִּבְּרֵי הַבְּרִית הַוֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אתם למעז תשבילו את

ארור האיש אשר כ. אָוּ װּ הְאִישׁ אֲשֶׁוּ יַעֲשֶׂה פָּסֶל וּמִּסֵּכְה תּוֹעֲבַת יִיְ מַעֲשֵׂה יְדֵי חַרָשׁ וְשָּׁם בַּסְתֵר וְעַנוּ כָּל :הָעָם וְאָמְרוּ אָמֵן דברים כז טו

דברים כח סט

יבוים כו טו 4. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךּ יִיְ אֱלֹהֶיִּךְ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שְׁמָּה לְרִשְׁתָּה ונתתה את הברכה על ַהָּרָ נְּרָזִים וְאֶת הַקְּלֶלְה עַל הַר עֵיבָל: דברים יא כט

יבוים א כט 5. אַלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ אֶת הָעָם עַל הַר גְּרְזִים הָעָם עַל הַר גְּרְזִים ַרְּבֶּבְּ בְּעַבְרָכָם אֶת הַיִּלְבַּוּ שְׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדְה וְיִשְּׁשִׁכָר וְיוֹפַף וּבִנְיָמִן: דברים כז יב

דברים כז יב 6. וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ עַל הַקְּלֶלָה בְּהַר עֵיבְל רְאוּבָן גָּד וְאָשֵׁר וּוְבוּלֻן דְן וְנַפְּתָּלֹי: דברים כז יג

מוסף רש"י

בסיני. רים נאמרו נסיני ררי כללות נאמרו בסיני. הרבה דברים נאמרו סתומים בסיני שלא נתפרשו כל לרכן ופירשו לו לחמר שהוקם המשכן באהל באהל מועד, שהרי לא נתפרשו שם הלכות עבודה ככל הצריך אלא אדמה תעשה לי וובחת עליו את עולותיד ואת שלמיך (שמות כ) ולא פירש דמיהן מתן וניתוחו של עולות והחרבת אימורין של שלמים (חגיגה ו. וכעי"ז זבחים קטו:). ופרטות באהל מועד. משהוקם המשכן ודיבר עמו מעל הכפורת, שם פירש לו הכמוב, כדכתיב ייקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, ובספר תורת כהנים דהיינו ויקרא נתפרשו כל הלכות קרבן, וכן דברים הרבה ורנוי"ז זרחיח ותגיגה ו. שנאמר (דברים א) בעבר (סגיגה ו:) משנה תורה שחזר משה ואמרה להם על

המלל (זבחים קטו:).

לוקח שוחד להכות נפש לוקח שוחד להיות עוקב אחר המנאף ולפתות לו אשת איש וגורם לו מיתה. מטה משפט גר יתום איני יודע לדורשו: י**כול כל הברכות כולן קודמות לקללות.** שיגמרו כל הברכות תחילה עד ברוך אשר יקים וגו' ואח"כ יפתחו בקללה: